

بسمه تعالی

نمایه شد

نمایه ساز:

تاریخ:

دانشگاه شاهد

دانشکده پزشکی

«پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای عمومی پزشکی»

موضوع: بررسی یافته‌های رادیولوژیک تروما به
اندام‌ها در مجروحین جنگی ارجاعی به بیمارستان
شهید مصطفی خمینی از سال ۶۸-۱۳۶۲

۱۳۸۲ / ۱۰ / ۲۰

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر سیدعلی گلستانها

دانشجو:

یلدا جباری مقدم

سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸

رژیم اطلاعات مدرسه علمیه ابن
مسجد آران

بنام خدا

پایان نامه: یلدا جباری مقدم - ۷۱۴۲۳۰۰۱۵

استاد راهنما: آقای دکتر سید علی گلستانها

استاد مشاور تحقیقاتی: آقای دکتر داریوش مهدی برزی

استاد مشاور آمار: آقای نادر فلاح

موضوع: بررسی یافته‌های رادیولوژیک در تروما به اندام‌ها در مجروحین

جنگی ارجاعی به بیمارستان شهید مصطفی خمینی از سال ۶۸-۱۳۶۲

Evaluation of Radialogical findings of limb's skeletal trauma in

victims referred to Mostafa khomainee hespital since 1984-1990

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه، اقتباس و

... از نتایج این پایان نامه برای دانشگاه شاهد محفوظ است.

نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

بسمه تعالی

دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد

این پایان نامه که موضوع آن: بررسی یافته‌های رادیولوژیکی در بیماری‌های ... است، در جلسه ...

می‌باشد در تاریخ ۹، ۱۲، ۷۸ با حضور استاد راهنما، اساتید مشاور و داوران امضاء کننده

ذیل مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به ارزش علمی و کیفیت پژوهش انجام شده با

نمره ۱۹،۶۲۵ تائید گردید.

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	امضاء
۱	دکتر ...	استاد راهنما	[Signature]
۲	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۳	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۴	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۵	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۶	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۷	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۸	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۹	دکتر ...	دکتر ...	[Signature]
۱۰			
۱۱			
۱۲			

دکتر ...

آنانکه ندیدند حقیقت ره افسانه زدند

تقدیم به

پیشگاه قطب عالم امکان

حضرت ولی عصر (عج)

تقدیم به

پدر و مادر مهربان

و برادران عزیزم

با تشکر فراوان از

- ریاست محترم دانشکده و معاونین محترمشان

- معاونت محترم پژوهشی دانشکده سرکار خانم دکتر سکینه مؤید محسنی

- استاد راهنما جناب آقای دکتر سید علی گلستانها

- استاد مشاور جناب آقای دکتر داریوش مهدی برزی

- استاد مشاور آمار جناب آقای نادر فلاح

- کلیه عزیزانی که در به انجام رساندن این پایان نامه همکاری داشته‌اند.

- از کلیه همکلاسیه‌هایم که در طول مدت تحصیل هم راه و همگام من بودند.

چکیده فارسی

طی هشت سال جنگ در کشورمان تعداد فراوانی از مجروحین را افرادی تشکیل می دادند که از ناحیه اندام‌هایشان آسیب دیده بودند. نتایج مطالعات در همه جنگ‌ها نشان می دهد که آسیب به اندام‌ها بیشترین درصد فراوانی از همه انواع آسیب را دارد (۷۵٪) (۱). یک مطالعه‌ای در جنگ کرواسی نشان داده است که آسیب به اندام‌ها در ۱۵۵ نفر از ۱۸۴ نفر (۸۳٪) و آسیب بافت نرم و استخوان باهم در (۶۲٪) از آنها وجود داشته است. آمپوتاسیون در ۲۲/۵ درصد از آنها انجام شده بود (۲). فراوانی بالای این نوع از آسیب‌ها و اعلام نیاز فرماندهی کل نیروهای مسلح مبنی بر جمع‌آوری اطلاعات آماری در این زمینه و فقدان مطالعه‌ای جامع در این زمینه در کشورمان باعث شد که این مطالعه را انجام دهیم. در این مطالعه ما تقریباً ۴۰۰۰ کلیشه رادیوگرافی بایگانی شده در بخش رادیولوژی بیمارستان شهید مصطفی خمینی طی دوره جنگ از سال ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۸ را مشاهده کردیم. سپس ۱۰۰۰ گرافی که ضایعات اندامی قابل مشاهده داشتند جدا کردیم و اطلاعات مشاهده شده را در فرم‌های ویژه‌ای وارد کردیم در این فرم‌ها (ضمیمه شماره ۱) ما سن، سمت ضایعه، نوع ضایعه (شکستگی - در رفتگی) نام استخوان یا مفصل آسیب دیده و نوع شکستگی‌ها و ناحیه آناتومیک شکستگی در استخوانها و دیگر یافته‌های همراه را وارد کردیم. نتایج ما نشان دادند که اندام تحتانی سه برابر بیشتر از اندام فوقانی آسیب دیده بود شکستگی فراوانترین نوع آسیب بود (۷۲/۸٪). استخوان تیبیا فراوانترین استخوان آسیب دیده بود (۲۷۸ مورد) (۲۳ درصد) و شکستگی Communitied فراوانترین نوع شکستگی بود (۳۷۵ مورد) (۳۹/۱ درصد). آمپوتاسیون در ۷/۲ درصد افراد انجام شده بود. این مطالعه تیر ۱۳۷۸ شروع و بهمن ۱۳۷۸ به اتمام رسید.

مرکز اطلاعات پزشکی ایران
سپتامبر ۱۳۷۸

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
چکیده فارسی	الف
فهرست	ب

فصل اول

۱-۱ - پیشگفتار	۲
۱-۲ - بیان مسئله	۳
۱-۳ - اهمیت موضوع	۴
۱-۴ - تاریخچه	۶
۱-۴-۱ - تاریخچه انجام مطالعه در ایران	۶
۱-۴-۲ - تاریخچه انجام مطالعه در خارج از کشور	۷

فصل دوم: کلیاتی از استخوانها و مفاصل و آسیب‌های آنها

۲-۱ - اصول کلی بافت شناسی استخوان	۱۲
۲-۲ - اصول کلی آناتولی اندام‌ها	۱۵
۲-۲-۱ - اندام فوقانی upper limbs	۱۵
۲-۲-۲ - اندام تحتانی Lower limbs	۱۶
۲-۳ - اصول شکستگی‌ها و دررفتگی‌ها	۱۸
۲-۳-۱ - تعاریف	۱۸

۱۸		۲-۳-۲ - تقسیم‌بندی شکستگی‌ها
۱۹		۲-۳-۳ - تقسیم شکستگی‌ها براساس نیروی وارده Force
۲۰		۲-۴ - تقسیم‌بندی شکستگی‌ها براساس شکل و نوع شکستگی‌ها Fx Types
۲۵		۲-۵ - بررسی رادیولوژیک شکستگی‌ها و دررفتگی‌ها
۲۶		۲-۶ - ترمیم شکستگی و عوامل مؤثر در آن
۳۱		۲-۷ - انواع مختلف شکستگی و دررفتگی اندامها
۳۱		Shoulder & upperarm - ۲-۷-۱
۳۳		Elbow and Forearm - ۲-۷-۲
۳۴		Elbow - آرنج - ۲-۷-۳
۳۶		wrist and Hand - ۲-۷-۴
۳۷		Hip - ۲-۷-۵
۳۹		۲-۷-۶ - شکستگی‌های استخوان فمور
۴۲		۲-۷-۷ - کشکک
۴۲		Leg and Ankle - ۲-۷-۸
۴۴		The Foot پا - ۲-۷-۹
۴۵		۲-۷-۱۰ - شکستگی‌های متاتارس
۴۵		۲-۷-۱۱ - شکستگی فالنژها
۴۶		۲-۸ - شکستگی ستون فقرات Spine fracture
۴۸		۲-۹ - عوارض شکستگی‌ها Fracturs Complications
۴۹		۲-۹-۱ - آسیب به عروق خونی بزرگ injury to major blood vessel

۵۱	injury to nervs آسیب به اعصاب	۲-۹-۲
۵۱	injury to viscera آسیب به احشاء	۲-۹-۳
۵۲	injury to tendons آسیب به تاندون‌ها	۲-۹-۴
۵۲	injury to joints آسیب به مفاصل	۲-۹-۵
۵۵	Fat Embolism آمبولی چربی	۲-۹-۶
۵۶	delayed union تأخیر جوش خوردن تأخیری	۲-۹-۷
۵۶	non union جوش نخوردن	۲-۹-۸
۵۶	malunion بدجوش خوردن	۲-۹-۹
۵۷	infection عفونت	۲-۹-۱۰
۵۸-۷۲	اشکال	

فصل سوم - مواد و روشها Material & Methods

۷۴	اهداف	۳-۱
۷۴	هدف کلی	۳-۱-۱
۷۴	اهداف ویژه	۳-۱-۲
۷۴	اهداف فرعی	۳-۱-۳
۷۵	فرضیات یا سئوالات پژوهشی	۳-۲
۷۵	تعریف متغیرها	۳-۳
۷۶	اولین متغیر (X1)	۳-۳-۱
۷۶	دومین متغیر (X2)	۳-۳-۲

۷۶	(X3) سومین متغیر
۷۷	(X4) چهارمین متغیر
۷۸	(X5) پنجمین متغیر
۷۸	(X6) ششمین متغیر
۷۹	(X7) هفتمین متغیر
۷۹	(X8) هشتمین متغیر
۷۹	(X9) نهمین متغیر
۷۹	(X10) آخرین متغیر
۸۰	جامعه آماری
۸۰	روش نمونه برداری
۸۱	روش جمع آوری اطلاعات
۸۱	روش تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم نتایج Results

۸۳	نتایج

فصل پنجم بحث و نتیجه گیری Discussion

۱۰۴	بحث و نتیجه گیری
۱۰۹	محدودیت های و پیشنهادات
۱۰۹	پیشنهادات

۱۱۰		ضمائم
۱۱۲		منابع
۱۱۲		فهرست منابع انگلیسی
۱۱۶		فهرست منابع فارسی
۱۱۷		چکیده انگلیسی Abstract

فصل اول :

۱-۱- پیشگفتار

۱-۲- بیان مسئله

۱-۳- اهمیت موضوع

۱-۴- تاریخچه مطالعه :

۱-۴-۱- تاریخچه انجام مطالعه در ایران

۱-۴-۲- تاریخچه انجام مطالعه در خارج از کشور

۱-۱ - پیشگفتار

جنگ یک رخداد ناگوار جامعه بشری است که صدمات جبران ناپذیر روحی و جسمی آن برهیچ کسی پوشیده نیست. تاریخ نشان می‌دهد که علوم نظامی همگام با پیشرفت علم بشری ابزارهای جنگی منهدم‌کننده‌تری و ارائه کرده‌است جامعه پزشکی در قبال پیشرفت علوم نظامی، طب نظامی را پایه‌گذاری کرده که وظیفه تربیت نیروی متخصص جمعیت فعالیت در شرایط بحرانی از قبیل (زلزله و جنگ و...) را برعهده گرفته است از پایه‌گذاران این شاخه از علوم پزشکی ادوارد مانسون (Edward Manson) را می‌توان نام برده که از سال ۱۸۹۲ شروع به فعالیت در این زمینه نموده است. آمار ارائه شده توسط پژوهشگران این دسته حاکی از آن است که تروما به اندام‌ها فراوانترین آسیب بدنی را تشکیل می‌دهد (۷۵ درصد موارد آسیب‌ها) (۱) آمار ارائه شده در مورد تروما به اندام‌ها همه نشانگر آسیب پذیرتر بودن اندام تحتانی نسبت به اندام فوقانی بوده است (۵). کشور ما نیز طی سالهای اخیر جنگ را تجربه کرده است. طی دفاع مقدس در کشورمان خیل عظیمی از رزمندگان ما از ناحیه اندام‌ها صدمه دیده و بسیاری از آنها با ازدست دادن اندام خود یک عمر معلولیت و غوارض و آثار آن را تجربه خواهند نمود.

در راستای همین امر فرماندهی کل نیروهای مسلح اعلام نیاز برای انجام مطالعات پژوهشی در موارد متعدد از جمله تروماهای جنگی وارده به اندام نمود. مجموع این عوامل در همراهی با غنی بودن بایگانی بخش رادیولوژی بیمارستان شهید مصطفی خمینی انگیزه انجام مطالعه‌ای را در ما ایجاد کرد تا اطلاعات خام بایگانی شده را به یکسری آمارهای زنده تبدیل نموده و ضمن آگاهی از وضعیت صدمات اندامی طی دوره‌های جنگ در کشورمان اطلاعات بدست آمده را در اختیار جامعه پزشکی نهاده و زمینه ساز مطالعات وسیعتر در این موضوع باشیم.